

Isonkyrön herättäjäjuhlat
Päätösseurat
sunnuntai 8.7.2012
Meri Toivanen

”Minä en halua mennä kirkkoon, koska siellä syyllistetään.” ”Miksi menisin kirkkoon kuuntelemaan sitä syntijuttua – aivan kuin elämässäni ei olisi muutenkin tarpeeksi ahdistusta, huolta ja häpeää.” Tämän sisällön eri sanoin ilmaistuna olen kuullut viime vuosina useasti ikäisteni suusta. Kirkko merkitsee monelle suomalaiselle tuomitsevaa laitosta, joka ei ymmärrä todellisesta elämästä yhtään mitään. Ja suurin todiste tästä ymmärtämättömyydestä on se, että kirkko puhuu synnistä.

Se, että synti kuulostaa 1800-luvulta kalskahtavalta jäänteeltä, ei ole mikään ihme. Julkisessa puheessa syntiä ovat musta pitsi tai seksuaalinen himo. Se, että nainen menee nukkumaan puhdistamatta kasvojaan, on naistenlehtien kielessä kauneussynti. Herännäisyys kantaa mukanaan rippeitä ajasta, jolloin syntiä oli punainen väri.

Minusta on surullista, että synnin maine on tahrittu. Kirkko on epäonnistunut raskaasti, kun se ei ole osannut kertoa jäsenilleen, mistä synnissä on kyse. Sillä synti ja sen ilmenemismuodot ovat asia, joka koskettaa kaikkia ihmisiä tasapuolisimmin, joka varmimmin asettaa meidät samalle viivalle.

Kristillisessä kielenkäytössä ja virsissä syntiä on verrattu vaivaan. Ehkä siksi olen jo pitkään kokenut, että synnin eri puolia kuvaa hyvin säe minulle tärkeästä Siionin virrestä 92. Se kuuluu näin: ”Mua vaivaa, valajani.” Virressä ihminen kääntyy Jumalan puoleen ja pyytää, että saisi syntyä uudelleen hänen kuvansa kaltaiseksi.

Tuo vaivaaminen on verbi, joka valaisee syntiä paljastavasti. Aivan ensimmäiseksi vaivaaminen on ahdistamista. Vaivatuksi joutuminen on sitä jokaiselle ihmiselle tuttua syyllisyyttä, riittämättömyyttä ja elämän vaikeutta. Se on sairautta, merkityksettömyyden kokemusta, itseinhoa tai sietämätön aavistus siitä, että elämä ei ole omissa käsissä. Jumala vaivaa ihmistä, on vaivannut siitä saakka, kun ihmisestä tuli tietoinen olento. Yhä harvempi osaa kutsua synniksi tätä vaivatuksi tulemistä, joka seuraa siitä, että ihminen yrittää epätoivoisesti tulla toimeen omassa varassaan. Puhetavan muuttuminen ei kuitenkaan vie pois niitä häpeän tunteita, jotka kuuluvat jokaisen ihmisen elämään. Häpeän tunteita hetkistä, joina tulee paljastetuksi itselleen ja läheisilleen silloin, kun on raadollisimmillaan ja haavoittuvaisimmillaan. Nämä ovat niitä tunteita, joiden keskellä moni ei – traagista kyllä – halua tulla kirkkoon.

Toiseksi tuo säe ”Mua vaivaa, valajani” voidaan nähdä asettumisena Jumalan muokattavaksi. Jumala, luoja, valaja, vaivaa ihmistä kuin pullataikinaa. Syntisyydestään huolimatta ihminen elää erottamattomassa suhteessa luojaansa. Tästä suhteesta kertoo omatunto. Sen voi vaientaa, mutta se ei koskaan lakkaa olemasta. Omatuntonsa valossa ihminen ymmärtää, että synti on mitä suurimmassa määrin myös tekoja. Oma etu on ihmistä aina lähimpänä, sen tiedämme me, jotka loukkaamme, sivuutamme ja väheksymme toisiamme, niin tahallisesti kuin huomaamattamme. Vaikka synti ei ihmisestä vähene, ihminen voi antaa tilaa uudelle, kun hän tunnustaa kipunsa ja asettuu näin Jumalan vaivattavaksi, muokattavaksi.

Kolmanneksi Jumala vaivaa sillä tavalla, että jokin asia jää häiritsemään ihmistä niin paljon, ettei siltä saa rauhaa. Jumala pistelee ihmistä, tökkii niin kauan, että ihminen ei yksinkertaisesti voi jäädä laakereilleen lepäämään, vaan alkaa toimia. Se sama tietoisuus, joka herättää ihmisessä ahdistuksen, saa aikaan sen, että ihminen pystyy oikeudenmukaisuuteen ja vastuun kantamiseen. Syntinen ihminen tekee paha, mutta omatuntonsa ansiosta hän voi tehdä myös hyvää – itselleen, läheisilleen, ympäristölleen.

Näihin kolmeen vaivaamisen tapaan – ahdistamiseen, muokkaamiseen ja häiritsemiseen – sisälty minun mielestäni se, mikä synnissä on olennaista. Nämä asiat kuuluvat jokaisen ihmisen elämään riippumatta siitä, astuuko hän koskaan sisälle kirkkoon. Synti on olemassa joka ikisessä ihmisessä riippumatta siitä, onko hän koskaan lausunut ääneen syyllistäväksi kokemaansa synnintunnustusta. Synti on mukana suhteessamme itseemme, Jumalaan ja muihin ihmisiin. Jokainen kantaa itsessään syyllisyyttä. Jokaisen eteen tulee hetkiä, joina on katsottava omaa pahuuttaan silmästä silmään. Ja jokainen meistä elää yhdessä toisten kanssa – niin lähiyhteisössään, omassa yhteiskunnassaan kuin globaalissa maailmassa. Synti ja synnintunnustus eivät jää sisälle kirkkoon, vaikka sen ovea ei koskaan avaisi.

Jos kirkkomme osaisi kertoa, että synti on kaikkea tätä, ihmisten olisi helpompi kuulla, mitä kirkolla on sanottavanaan synnistä puhumisen jälkeen. Synti ei ole se viimeinen sana. Jumala näkee ihmisen kokonaan syntisenä, mutta hän näkee muutakin – nimittäin kokonaan armahdetun ihmisen. Jumalan näkökenttä on avarampi kuin mikään muu. Kun ihminen Jumalan katseen alla tunnustaa syntinsä, hän lakkaa juoksemasta pakoon, pysähtyy ja katsoo sisäänpäin. Sen jälkeen, Jeesuksen silmien edessä, ihminen voi uskaltaa katsoa myös ulospäin, toisiin ihmisiin.